

Asia: 47/2026 vp

Lausunto: Kuluttajansuojalain uudistaminen vihreän siirtymän edistämiseksi. Hallituksen esitys.

Yleiset huomiot

Direktiivejä sovelletaan Euroopan Unionin alueella yleisesti kansallisten tulkintojen mukaisesti. ECEAT Suomi ry on huolissaan siitä, että erityisen tiukan tulkinnan mukaan pientenkin toimijoiden auditointien ja jopa sertifiointijärjestelmän tulisi olla akkreditoituja. Direktiivi ei kuitenkaan ole akkreditoinnin suhteen ehdoton, ja esitämmekin pienten toimijoiden puolesta kevyempää menettelyä ja päällekkäisten sertifiointien välttämistä.

ECEAT Suomi ry on alusta lähtien hyväksytty Visit Finlandin Sustainable Travel Finland -ohjelman yhteistyösertifikaatiksi. Olemme tehneet laadukasta ja pitkäjänteistä vastuullisuustyötä ja sertifikaatin kehittämistä jo yli 20 vuotta. On tärkeää, että STF:n sisällä ja matkailualalla on tarjolla useita erilaisia sertifiointijärjestelmiä, onhan matkailu toimialana todella laaja ja monimuotoinen. Ei voi olla kenenkään etu, että päällekkäisiä valvojien valvojia on lopulta suhteettoman suuri määrä valvottaviin toimijoihin nähden. Varsinkaan ei ole kestävää, jos direktiivin täytäntöönpanon jälkeen vain suurimmat sertifikaatit ja matkailutoimijat ovat jäljellä.

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöönpano

Yhteiskunnan sosioekonomisen diversiteetin toteutumisen kannalta on tärkeää, että huomioidaan mikroyritysten, maaseutuyritysten, naisten yritysten, yhteisöjen ja toimijoiden erityispiirteet. Liian raskas, vaikeasti ennustettava ja yksityiskohtiin menevä sääntely harventaa toimija- ja yrityskenttää, eikä palkitse kunnianhimoisistakaan käytännöistä, jos ne eivät "istu" ahtaisiin määritelmiin. Mikroyritykset, joita on suurin osa Suomenkin yrityksistä, ja joiden varassa on maantieteellisesti suurin osa alueellisia palveluita, ovat erityisen haavoittuvia lisääntyneen byrokratian, kasvavien kustannusten ja markkinoilta syrjäytymisen edessä.

Nyt on jo kokemusta esimerkiksi luomuvalvonnan kiristymisen vaikutuksista maatilayritysten investointi-, kehitys- ja jopa jatkohalukkuuteen. Riittävä siirtymäaika ja direktiivin toimeenpanon vaikutusten seuraaminen on toteutettava huolellisesti, että vältetään erityisesti pienten yritysten äkkijarrutusliike. Myös Euroopan epävakaan tilanteen takia yritykset tarvitsevat ennustettavuutta ja luottamusta.

ECEAT Suomi ry esittää vähintään vuoden siirtymäaikaa, jotta yritykset ja olemassa olevat sertifikaatit voivat kohtuullisesti mukauttaa toimintansa direktiivin vaatimuksiin, eikä syntyisi

suurta hukkaa aikaisemmin teetetyistä materiaaleista tai jäseniltä perityistä sertifikaattimaksuista. **Esitämme siis, että palveluita kohdellaan lakia soveltaessa samoin, kuin nyt jo on esitetty tavaroita ja muita hyödykkeitä kohdeltavan.**

ECEAT Suomi ry haluaa kiinnittää huomiota myös siihen, että sen piirissä toimivia yrityksiä auditoidaan jo nyt kokonaisvastuullisesti ja monipuolisesti: kriteeristömme kattaa niin ilmastotoimet, energiankäytön, vesitalouden, ympäristönhoidon, luonnon monimuotoisuuden, ruokapalvelut (luomu- ja lähiruokapainotuksin) kuin myös kulttuuriset ja sosioekonomiset kysymykset. Myös matkailuyritysten ohjelmalveluille on kriteerinsä. Osa sertifiointijärjestelmistä on huomattavasti yksipuolisempia.

Direktiivin täytäntöönpanossa onkin huomioitava erilaisten järjestelmien tarjoama diversiteetti ja sen mahdollistaminen. Yksipuolinen tulkinta vähentää luovuutta, innovatiivisuutta, vakautta ja saavutettavuutta.

Valvonta ja seuraamukset

Sertifiointin sertifiointin sertifiointi ei edistä vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin päämäärien toteutumista tai vastuullista toimintaa ylipäätään. Voi käydä päinvastoin, kun monet pienet yritykset luopuvat ympäristösertifikaatista tai sen tavoittelusta kasvaneiden vaatimusten, kustannusten ja hallinnollisen taakan takia. Lisäksi lyhyt siirtymäaika on ympäristön kannalta suorastaan direktiivin vastaista, kun yrityksissä tulee paljon hukkamateriaalia.

Jopa 75 prosentin pudotukseen sertifioidujen yritysten määrässä Euroopassa viittaa myös direktiivistä annettu arvio (Raportissa “Inequitable access to sustainability certification: Implications for the implementation of European greenwashing legislation”. Pre-publication for open peer review, version 2, 1st September 2025)

Epätoivottava direktiivin vaikutus olisi myös se, että tiukan säätelyn ja tulkinnanvaraisuuden takia monet yritykset ja yhteisöt eivät seuraamusten pelossa uskaltaisi enää tuoda lainkaan esille toimintansa ympäristövastuullisuutta.

Viitaten Visit Finlandin STF:n ympäristövaliokunnalle eilen jättämään lausuntoon: matkailupalveluiden osalta **riippumattomaan kolmannen osapuolen sertifiointiin perustuva malli voi lähtökohtaisesti täyttää sääntelyn edellyttämän pätevyys- ja luotettavuusvaatimuksen**, mikä ehkäisisi tarpeetonta hallinnollista lisäkuormaa yrityksille ja olisi linjassa sääntelyn suhteellisuusperiaatteen kanssa.

Ekomatkailuyhdistys ECEAT Suomi ry

Terhi Arell
Toiminnanjohtaja

Kristiina Liinaharja
Puheenjohtaja